ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα) της 6ης Μαρτίου 1997 *

Στην υπόθεση C-150/96 P,

Roberto Galtieri, έκτακτος υπάλληλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κάτοικος Βρυξελλών, εκπροσωπούμενος από τον Pietro Cuomo, δικηγόρο Νεαπόλεως Ιταλίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Stef Oostvogels, 13, rue Aldringen, ταχυδρομική θυρίδα 221,

αναιρεσείων,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως που εξέδωσε στις 27 Φεβρουαρίου 1996 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (πρώτο τμήμα) στην υπόθεση T-235/94, Galtieri κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή Υπ.Υπ. 1996, σ. II-129), με την οποία ζητείται η αναίρεση της αποφάσεως αυτής,

όπου ο έτερος διάδικος είναι το:

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκπροσωπούμενο από τον Manfred Peter, προϊστάμενο στη Νομική Υπηρεσία, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο τα γραφεία της Γενικής Γραμματείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Kirchberg,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Sevón, πρόεδρο τμήματος (εισηγητή), D. A. O. Edward και P. Jann, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

γενικός εισαγγελέας: Γ. Κοσμάς
γραμματέας: R. Grass

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα,

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

Με δικόγραφο τιτλοφορούμενο «Έφεση», που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 3 Μαΐου 1996, ο R. Galtieri δήλωσε ότι «ασκεί έφεση» κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 27ης Φεβρουαρίου 1996, Τ-235/94, Galtieri κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή Υπ.Υπ. 1996, σ. II-129, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), καθότι απέρριψε την προσφυγή-αγωγή του με την οποία ζητούσε, μεταξύ άλλων, την ακύρωση της αποφάσεως του Κοινοβουλίου, που ανακοινώθηκε με έγγραφο της 19ης Ιανουαρίου 1994, να ανακτήσει τα ποσά που ο R. Galtieri εισέπραξε ως επίδομα στέγης χωρίς να το δικαιούται.

Όσον αφορά το νομικό πλαίσιο και το ιστορικό της διαφοράς μεταξύ του R. Galtieri και του Κοινοβουλίου, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε:

«1. Ο έγγαμος έκτακτος υπάλληλος δικαιούται, κατ' αρχήν, δυνάμει του άρθρου 1 του παραρτήματος VII του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: παράρτημα VII και ΚΥΚ, αντιστοίχως), σε συνδυασμό με το άρθρο 21 του Καθεστώτος που ισχύει για το λοιπό προσωπικό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΛΠ), επιδόματος στέγης ίσου προς το 5 % του βασικού του μισθού. Εντούτοις, στην περίπτωση που ο σύζυγός του ασκεί κερδοσκοπική επαγγελματική δραστηριότητα, η οποία αποφέρει επαγγελματικό εισόδημα ανώτερο από τον ετήσιο βασικό μισθό υπαλλήλου βαθμού C 3, τρίτο κλιμάκιο, πριν από την αφαίρεση του φόρου, ο ενδιαφερόμενος δεν απολαύει του επιδόματος αυτού, πλην ειδικής αποφάσεως της αρμόδιας για τους διορισμούς αρχής (στο εξής: ΑΔΑ).

2. Δυνάμει του άρθρου 85 του ΚΥΚ, κάθε ποσό που καταβλήθηκε αχρεωστήτως αναζητείται αν ο λαβών γνώριζε την αντικανονικότητα της καταβολής ή αν η αντικανονικότητα ήταν τόσο εμφανής ώστε δεν μπορούσε να την αγνοεί. Δυνάμει του άρθρου 45 του ΚΑΠ, το άρθρο 85 του ΚΥΚ έχει εφαρμογή επί των εκτάκτων υπαλλήλων.

3. Ο προσφεύγων-ενάγων (στο εξής: προσφεύγων) είναι έκτακτος υπάλληλος του Κοινοβουλίου. Τον Ιούλιο του 1980 είχε καταταγεί στον βαθμό Β 2. Από τον Ιανουάριο του 1990 κατέχει θέση υπαλλήλου διοικήσεως στην Ομάδα των Πράσινων. Από τον Ιούλιο του 1984 είναι νυμφευμένος με την Ρ., η οποία και αυτή ανήκει στο προσωπικό των κοινοτικών οργάνων.

4. Ο προσφεύγων ελάμβανε, δυνάμει του άρθρου 1 του παραρτήματος VII, επίδομα στέγης από την 1η Ιουλίου 1984 μέχρι και τις 30 Νοεμβρίου 1993.

5. Την 1η Νοεμβρίου 1992, η σύζυγος του προσφεύγοντος, η οποία υπηρετούσε στο Συμβούλιο, κατατάχθηκε στον βαθμό C 4, τέταρτο κλιμάκιο. Με απόφαση του Κοινοβουλίου της 26ης Νοεμβρίου 1992, μετατάχθηκε στο όργανο αυτό από τις 16 Νοεμβρίου του αυτού έτους, χωρίς μεταβολή βαθμού ή κλιμακίου. Με απόφαση του Συμβουλίου της 8ης Δεκεμβρίου 1992, προήχθη στον βαθμό C 3, πρώτο κλιμάκιο, αναδρομικώς από την 1η Ιανουαρίου 1992. Με απόφαση του Κοινοβουλίου της 1ης Φεβρουαρίου 1993, με την οποία ακυρώθηκε και αντικαταστάθηκε η απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 1992, η σύζυγος του προσφεύγοντος μετατάχθηκε στο Κοινοβούλιο και κατατάχθηκε στον βαθμό C 3, πρώτο κλιμάκιο. Τέλος, μετά από ανακοίνωση στις διοικητικές υπηρεσίες του Κοινοβουλίου του υπολογισμού της αρχαιότητάς της κατά κλιμάκιο, η κατάταξή της τροποποιήθηκε και κατατάχθηκε στον βαθμό C 3, δεύτερο κλιμάκιο, με απόφαση του Κοινοβουλίου της 17ης Φεβρουαρίου 1993.

6. Αφού έλαβε τις πληροφορίες σχετικά με την οικογενειακή κατάσταση του προσφεύγοντος για το 1993, το Κοινοβούλιο θεώρησε ότι αυτός είχε παύσει να δικαιούται του επιδόματος στέγης από την 1η Ιανουαρίου 1992 λόγω της

αναδρομικής προαγωγής της συζύγου του στον βαθμό C 3 την ημερομηνία αυτή. Το Κοινοβούλιο αποφάσισε να ανακτήσει τα ποσά που θεώρησε ότι είχαν καταβληθεί αχρεωστήτως στον προσφεύγοντα, τα οποία ανήρχοντο συνολικώς σε 267 628 βελγικά φράγκα (BFR). Ο προσφεύγων ενημερώθηκε για την απόφαση αυτή πρώτα με τη διαβίβαση αντιγράφου ενός υπηρεσιακού σημειώματος της 22ας Νοεμβρίου 1993 της υπηρεσίας "Καθεστώς και διαχείριση προσωπικού" προς την υπηρεσία "Εκκαθαρίσεις", το οποίο ανέφερε ότι από την 1η Ιανουαρίου 1992 δεν "δικαιούται πλέον του επιδόματος στέγης" λόγω της "προαγωγής στον βαθμό C 3/2 της συζύγου του". Στη συνέχεια, ο προϊστάμενος της υπηρεσίας "Καθεστώς και διαχείριση προσωπικού", η κα Puech, απηύθυνε στον προσφεύγοντα ένα έγγραφο με ημερομηνία 19 Ιανουαρίου 1994, εξηγώντας σε αυτόν ότι το αρνητικό ποσό των 267 628 BFR που περιείχετο στο εκκαθαριστικό σημείωμα των αποδοχών του για τον Φεβρουάριο του 1993 αντιπροσώπευε το επίδομα στέγης που δεν εδικαιούτο πλέον από τον Ιανουάριο του 1992. Με το έγγραφο αυτό, η κα Puech διευκρίνιζε ότι η ανάκτηση του ποσού αυτού θα γινόταν σταδιακά σε διάστημα εννέα μηνών, με μηνιαίες παρακρατήσεις 30 000 BFR κατά τους πρώτους οκτώ μήνες, και καλούσε τον προσφεύγοντα, στην περίπτωση που η σταδιακή αυτή ανάκτηση θα ήταν δύσκολο να συμβιβαστεί με την προσωπική του κατάσταση, να επικοινωνήσει μαζί της.

7. Με έγγραφο της 25ης Ιανουαρίου 1994, το οποίο απευθύνθηκε στην κα Puech, ο προσφεύγων αμφισβήτησε την απόφαση αυτή. Δεδομένου ότι το Κοινοβούλιο, με αιτιολογημένο έγγραφο της 4ης Φεβρουαρίου 1994, ενέμεινε στην άποψή του, ο προσφεύγων υπέβαλε, με έγγραφο της 22ας Φεβρουαρίου 1994, ρητή διοικητική ένσταση βάσει του άρθρου 90 του ΚΥΚ κατά της αποφάσεως που περιέχεται στο έγγραφο της 19ης Ιανουαρίου 1994. Ζήτησε την ακύρωση της αποφάσεως αυτής και την αποκατάσταση της ζημίας που του προκλήθηκε εντεύθεν.

8. Μηνιαίες παρακρατήσεις 30 000 BFR επί των αποδοχών του προσφεύγοντος έγιναν επί πέντε συνεχόμενους μήνες, αρχής γενομένης τον Φεβρουάριο του 1994.»

Η αίτηση αναιρέσεως αφορά μόνο την εφαρμογή από το Πρωτοδικείο του άρθρου 85 του ΚΥΚ, οπότε θα εξεταστεί μόνο το σχετικό με το άρθρο αυτό μέρος της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

Η εφαρμογή του άρθρου 85 του ΚΥΚ στην αναιρεσιβαλλομένη απόφαση

4 Το άρθρο 85 του ΚΥΚ ορίζει:

«Κάθε ποσό που κατεβλήθη αχρεωστήτως αναζητείται αν ο λαβών εγνώριζε την αντικανονικότητα της καταβολής ή αν η αντικανονικότητα ήταν τόσο εμφανής ώστε δεν ηδύνατο να την αγνοεί.»

5 Στη σκέψη 46 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε ότι, κατά πάγια νομολογία, η περιεχομένη στη διάταξη αυτή έκφραση «τόσο εμφανής» δεν σημαίνει ότι ο υπάλληλος που έλαβε τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά απαλλάσσεται από κάθε προσπάθεια σκέψεως ή ελέγχου. Αντιθέτως, οφείλεται επιστροφή όταν πρόκειται για σφάλμα που δεν θα διέφευγε από υπάλληλο με συνήθη επιμέλεια ο οποίος θεωρείται ότι γνωρίζει τους κανόνες που διέπουν τον μισθό του (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 24ης Φεβρουαρίου 1994, T-93/92, Burck κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1994, σ. II-201, σκέψη 29, και της 10ης Φεβρουαρίου 1994, T-107/92, White κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1994, σ. II-143, σκέψη 33). Το Πρωτοδικείο υπενθύμισε επίσης ότι, για να εκτιμηθεί αν ο περί ου πρόκειται υπάλληλος επέδειξε επαρκή επιμέλεια, επιβάλλεται να ληφθεί υπόψη η ικανότητά του να προβεί στις αναγκαίες εξακριβώσεις (απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Φεβρουαρίου 1994, T-38/93, Stahlschmidt κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή Υπ.Υπ. 1994, σ. II-227, σκέψη 19).

6 Στη συνέχεια, το Πρωτοδικείο προσδιόρισε, στην σκέψη 47 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τον κανόνα που διέπει τη χορήγηση του επιμάχου επιδόματος, δηλαδή το άρθρο 1, παράγραφος 3, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, κατά το οποίο ο υπάλληλος δεν απολαύει του επιδόματος στέγης, πλην ειδικής αποφάσεως της ΑΔΑ, στην περίπτωση που ο σύζυγός του ασκεί κερδοσκοπική επαγγελματική δραστηριότητα η οποία αποφέρει «επαγγελματικό εισόδημα ανώτερο από τον ετήσιο βασικό μισθό ενός υπαλλήλου με βαθμό C 3, τρίτο κλιμάκιο, (...) πριν από την αφαίρεση του φόρου», και

κατέληξε, στη σκέψη 48, ότι ο κανόνας αυτός πρέπει να θεωρείται αρκούντως σαφής ώστε υπάλληλος της κατηγορίας Α, ο οποίος εργάζεται στα κοινοτικά όργανα από το 1980, να μπορεί να προσδιορίσει το κρίσιμο όριο πέρα από το οποίο δεν δικαιούται πλέον του επιδόματος στέγης, πλην ειδικής αποφάσεως της ΑΔΑ. Συναφώς, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι ο αναιρεσείων δεν αμφισβήτησε το ότι θεωρείται ότι γνωρίζει τις αποδοχές της συζύγου του.

Εξάλλου, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε, στη σκέψη 49 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τη νομολογία σύμφωνα με την οποία ο υπάλληλος, ο οποίος, λόγω του ότι καθυστέρησε να γνωστοποιήσει στη διοίκηση μεταβολή της οικογενειακής του καταστάσεως, έχει περιέλθει, εξ αιτίας της δικής του συμπεριφοράς, σε αντικανονική κατάσταση, δεν μπορεί να επικαλεστεί την καλή του πίστη προκειμένου να απαλλαγεί από την υποχρέωση να επιστρέψει επίδομα το οποίο συνέχισε να εισπράττει χωρίς να το δικαιούται (προαναφερθείσα απόφαση White κατά Επιτροπής, σκέψη 50) και εκτίμησε ότι ο αναιρεσείων όφειλε, το λιγότερο, να γνωστοποιήσει τη μεταβολή της οικογενειακής του καταστάσεως, καθότι αυτή καθορίζει το δικαίωμα λήψεως οικογενειακών επιδομάτων. Όμως, παρέλειψε να πληροφορήσει το Κοινοβούλιο για την από 1ης Νοεμβρίου 1992 προαγωγή της συζύγου του από το Συμβούλιο στον βαθμό C 4, τέταρτο κλιμάκιο.

Στις σκέψεις 50 έως 55 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο εξέτασε το ποσό της υπερβάσεως στην προκειμένη υπόθεση, προκειμένου να το συγκρίνει με το αντίστοιχο ποσό στην προαναφερθείσα υπόθεση White κατά Επιτροπής, την οποία επικαλέστηκε ο αναιρεσείων προς στήριξη της απόψεώς του ότι η υπέρβαση ήταν τόσο μικρή ώστε δεν ήταν εμφανώς αντικανονική. Αφού προσδιόρισε το ποσό της υπερβάσεως σε 87 000 BFR κατ' έτος, το Πρωτοδικείο εκτίμησε ότι πρόκειται περί μη αμελητέου ποσού, το οποίο δεν μπορούσε να διαφύγει της προσοχής υπαλλήλου που επιδεικνύει τη συνήθη επιμέλεια.

Από τα ανωτέρω το Πρωτοδικείο συνήγαγε, στη σκέψη 56 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, επιδεικνύοντας τη συνήθη επιμέλεια, ο αναιρεσείων όφειλε να αντιληφθεί την εμφανή αντικανονικότητα των εν λόγω καταβολών και ότι, κατά συνέπεια, το Κοινοβούλιο εδικαιούτο να αναζητήσει τα ποσά

που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως ως επίδομα στέγης από την 1η Νοεμβρίου 1992 μέχρι τις 30 Νοεμβρίου 1993. Το Πρωτοδικείο διαπίστωσε επί πλέον ότι ο αναιρεσείων εξ αιτίας της δικής του συμπεριφοράς — παραλείποντας να γνωστοποιήσει στη διοίκηση τη γενομένη την 1η Νοεμβρίου 1992 προαγωγή της συζύγου του στον βαθμό C 4, τέταρτο κλιμάκιο — είχε περιέλθει σε αντικανονική κατάσταση και ότι επομένως δεν μπορούσε να επικαλεστεί την καλή του πίστη προκειμένου να απαλλαγεί της υποχρεώσεως επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθέντων.

Η αίτηση αναιρέσεως

10 Με το εισαγωγικό της δίκης έγγραφό του, ο αναιρεσείων ζητεί από το Δικαστήριο, μεταξύ άλλων, να «κηρύξει παραδεκτή και βάσιμη την έφεση», να «μεταρρυθμίσει» την απόφαση του Πρωτοδικείου, να κηρύξει βάσιμη την προσφυγή-αγωγή και, κατά συνέπεια, να ακυρώσει την περιεχομένη στο έγγραφο της 19ης Ιανουαρίου 1994 απόφαση του Κοινοβουλίου να ανακτήσει το ποσό των 267 628 BFR.

11 Ο αναιρεσείων προβάλλει μόνον έναν λόγο αναιρέσεως αντλούμενο από το ότι το Πρωτοδικείο δεν εφάρμοσε ορθώς το άρθρο 85 του ΚΥΚ, καθότι έκρινε ότι «το εμφανές» του σφάλματος, το οποίο δικαιολογεί την προσφυγή στο άρθρο 85, αποδεικνύεται απλώς και μόνο με την υπέρβαση του ορίου που προβλέπεται στο άρθρο 1 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ.

12 Για να καταλήξει το συμπέρασμα αυτό, το Πρωτοδικείο, σύμφωνα με τον αναιρεσείοντα, έλαβε υπόψη την προαναφερθείσα απόφαση White κατά Επιτροπής, αφενός, κατά τρόπο μερικό, καθότι το συμπέρασμα στην υπόθεση εκείνη στηρίχθηκε σε διάφορα στοιχεία που εκτιμήθηκαν ως σύνολο και όχι σε ένα και μοναδικό στοιχείο, και, αφετέρου, κατά τρόπο αυθαιρέτως ευρύ, καθότι το μοναδικό στοιχείο που έλαβε υπόψη το Πρωτοδικείο, δηλαδή η υπέρβαση του ορίου, προκύπτει ως η αντικειμενική και απόλυτη προϋπόθεση για να δικαιολογηθεί η εφαρμογή εν προκειμένω του άρθρου 85 του ΚΥΚ. Κατά τον αναιρεσείοντα, η απόφαση με την οποία διαπιστώθηκε ότι το ποσό, αυτό καθαυτό, των 87 000 BFR αποδεικνύει το εμφανές του σφάλματος και συνεπάγεται την εφαρμογή του άρθρου 85, ουδόλως είναι αιτιολογημένη και δεν τηρεί τις αρχές περί του βάρους αποδείξεως.

3 Το Κοινοβούλιο θεωρεί ότι η αίτηση αναιρέσεως είναι αβάσιμη, οπότε πρέπει να απορριφθεί.

Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

4 Δυνάμει του άρθρου 119 του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη, το Δικαστήριο μπορεί, κατά πάσα στάση της δίκης, να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως με αιτιολογημένη διάταξη.

5 Από απλή σύγκριση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και του τρόπου που την κατενόησε ο αναιρεσείων προκύπτει προδήλως ότι αυτός την κατενόησε τόσο εν μέρει όσο και εσφαλμένως. Συγκεκριμένα, για να θεμελιώσει το εμφανές του σφάλματος, το Πρωτοδικείο δεν στηρίχθηκε μόνο στο ποσό της υπερβάσεως, αλλά και, αφενός, στον σαφή χαρακτήρα του κανόνα του άρθρου 1, παράγραφος 3, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, στο επίπεδο ευθύνης του αναιρεσείοντος («κατηγορία Α») και στη διάρκεια της επαγγελματικής του πείρας εντός των κοινοτικών οργάνων («από το 1980»), καθώς και, αφετέρου, στο ότι ότι αναιρεσείων παρέλειψε να πληροφορήσει το Κοινοβούλιο για την προαγωγή της συζύγου του.

6 Εφόσον με την αίτηση αναιρέσεως προβάλλεται ότι η αναιρεσιβαλλομένη απόφαση στηρίζεται σε ένα και μόνο στοιχείο, ενώ απλώς και μόνον από την ανάγνωση αυτής προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο για να καταλήξει στο συμπέρασμά του έλαβε υπόψη ένα σύνολο περιστατικών, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να κηρυχθεί προδήλως αβάσιμη και να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

7 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο δυνάμει του άρθρου 118 έχει εφαρμογή επί της διαδικασίας που έχει ως αντι-

κείμενο αίτηση αναιρέσεως, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ζήτησε να καταδικαστεί ο αναιρεσείων στα δικαστικά έξοδα. Δεδομένου ότι αυτός ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα έξοδα της παρούσας διαδικασίας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

διατάσσει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει τον αναιρεσείοντα στα δικαστικά έξοδα.

Λουξεμβούργο, 6 Μαρτίου 1997.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πρώτου τμήματος

L. Sevón